

בס"ד. ש"פ תשא, פרשת פרה, כ"ף אדר, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו', ופירש רש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחרי'. וידוע הדיוק במ"ש במצות פרה אדומה זאת חוקת התורה, לפי שמצות פרה אדומה היא כללות ענין התורה², והיינו³, שכל המצוות שבתורה, לא רק המצוות שנקראים חוקים, אלא גם המצוות שנקראים עדות ומשפטים, עיקר ענינם הוא שהם רצון העליון שלמעלה מהשכל, שזהו"ע חוקה חקקתי גזירה גזרתי⁴. ויש להוסיף בזה, שאף שזה שמצות פרה אדומה היא כללות ענין התורה קאי בעיקר על מצוות התורה, מ"מ, כיון שבכתוב נאמר זאת חוקת התורה, הרי זה קאי גם על התורה עצמה, היינו, שגם כאשר המצוות נמשכים בתורה שענינה הוא הבנה והשגה, צ"ל נרגש שהם בחי' הרצון שלמעלה מהחכמה⁵, וזהו הפירוש אין לך רשות להרהר אחרי', היינו, לא רק שלילת הרהור שיש בו לגרוע ח"ו בקיום המצוה בפועל, אלא גם בנוגע להרהור שכל ענינו הוא ההשתדלות לעמוד על הבנת והשגת הענין (אף שגם בלאה"כ פשיטא שמקיים את המצוה בפועל), שזהו"ע של תורה, הנה גם על זה אומרים שאין לך רשות להרהר אחרי', היינו, שלא יוכל לעמוד על הבנת והשגת הענין עד תכליתו, להיותו למעלה מהשכל וההבנה⁶.

והנה כללות הענין דויקחו אליך פרה אדומה גו' (שעז"נ זאת חוקת התורה) הוא כדי לטהר מי שנטמא בטומאת מת, אבי אבות הטומאה⁷, שזוהי טומאה חמורה ביותר, וכדאיתא במדרש⁸ על כל דבר ודבר שהי' אומר הקב"ה למשה אומר לו טומאתו וטהרתו, כיון שהגיע לפרשת אמור אל הכהנים, אמר לו משה, רבש"ע, אם נטמא זה במה תהא

21.

(1) ר"פ חוקת (יט, ב).

(6) ראה גם תניא אגה"ק סי"ט (קכת, א).

(2) ראה לקו"ת ר"פ חוקת (נו, א).

(7) פרש"י חוקת כ, כב. וראה אהלות פ"ב

(3) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1057.

מ"א. רמב"ם הל' טומאת מת פ"ג ה"א.

(4) תנחומא חוקת ג. שם ת. במדב"ר ר"פ

(8) במדב"ר פ"ט, ד. תנחומא חוקת ו.

חוקת. ועוד.

קה"ר פ"ח, א (ה).

(5) ראה גם תו"מ סה"מ תמוז ע' כג הערה

טהרתו, לא השיבו, באותה שעה נתכרכמו פניו של משה, כיון שהגיע לפרשת פרה אדומה אמר לו הקב"ה כו' זו טהרתו כו', אמר⁹ לפניו רבש"ע וכי טהרה היא, אמר הקב"ה חוקה היא כו' דכתיב זאת חוקת התורה. וצריך להבין מהו ענין טהרת טומאת מת ע"י פרה אדומה דוקא, שהרי ידוע שפרה אדומה, דקבילת מן שמאלא¹⁰, היא בחי' גבורות קשות ביותר¹¹, ואעפ"כ, על ידה דוקא נעשה ענין טהרת טומאת מת.

ב) ולהבין זה יש להקדים תחילה המבואר במאמר של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק (שהשנה היא שנת המאה להסתלקות-הילולא שלו) על הפסוק¹² ויחל משה¹³, דאיתא במדרש¹⁴ מהו ויחל משה, (שביקש) עשה את המר מתוק, ויחל לשון חלוי (מתיקות¹⁵), כיצד, כיון שבאו ישראל למרה מה כתיב שם ויבואו מרתה¹⁶, התחיל משה מהרהר בלבו ואמר המים הללו למה נבראו, מה הנ"י יש לעולם בהן, א"ל הקב"ה לא תאמר כן, ולא מעשי ידי הן, יש דבר בעולם שלא נברא לצורך, אלא אני מלמדך היאך תהא אומר, אמור כך, עשה את המר מתוק. ומנין שלמדו הקב"ה להיות אומר כך, ראה מה כתיב ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ¹⁷, ויראהו אין כתיב כאן ויורהו, אין ויורהו אלא לשון לימוד כו'. כיון שבאו ישראל למדבר ובקש האלקים לכלותן (בגלל חטא העגל), אמר לו משה, רבש"ע, לא כך אמרת לי במרה הוי מתפלל ואומר עשה את המר מתוק, ואף עכשיו חלי (המתק) מרירתן של ישראל ורפא אותן (עכ"ל המדרש). וזהו מש"נ ויחל משה, ויחל דייקא, ולא בשאר לשונות של תפלה שנזכרו בשאר הכתובים, כדי לרמז על פעולתו של משה להמתיק (ויחל מלשון מתיקות) מרירותן של ישראל, שעיי"ז נתבטלה המחשבה לכלותן ח"ו, וכמ"ש¹⁸ ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית (כמוזכר במאמר שלפנ"ז¹⁹).

ע' פז ואילך).

9) כ"ה בקה"ר שם.

14) שמו"ר פמ"ג, ג.

10) זח"ג קפ, ב — הובא ונתבאר בלקו"ת

15) פי' מת"כ.

חוקת נו, ג.

16) בשלח טו, כג.

11) שם ס, ב. ובכ"מ.

17) שם, כה.

12) פרשתנו (תשא) לב, יא.

18) תהלים קו, כג. וראה גם שמו"ר שם, א.

13) נדפס לאח"ז באוה"ת פרשתנו (כרך

19) רד"ה ויבז בעיניו גו' — הפורים שנה

ו) ס"ע א'תתקצ ואילך. ע' ב"י ואילך. ע' ב"ד

זו (לעיל ע' 129).

ואילך וראה גם אוה"ת מסעי ע' אישעז

ואילך. ד"ה ויבז בעיניו תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט

ג) וממשיך בהמאמר, שענין זה יובן בהקדם ביאור לשון הזהר²⁰ (שהובא בתניא²¹) מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירו למיתקא כו', שזהו כל ענין העבודה שנחלקת בכללות לבי' אופני עבודה, אתהפכא חשוכא לנהורא, ואתהפכא מרירו למיתקא. וביאור הענין דהפיכת חשוכא לנהורא²², דהנה כתיב²³ ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה, שיום הו"ע האור והגילוי, ולילה הו"ע החושך וההעלם. וענין זה ישנו בכל המדריגות, וגם בענין השמות, שזהו החילוק בין השמות הוי' ואלקים, ששם הוי' הו"ע האור והגילוי, כמ"ש²⁴ שמש הוי', ושם אלקים, אלקים לשון רבים²⁵, ואלקים בגימטריא הטבע²⁶, הו"ע העלם והסתר האור, שזהו מ"ש²⁷ בראשית ברא אלקים, אלקים דייקא, כיון שבריאית העולם היתה באופן של העלם והסתר הבורא מהנברא. וכזה מתורץ מה שהבריאה נקראת בשם יש מאין²⁸, דלכאורה אינו מובן, הרי דוקא הקב"ה הוא היש האמיתי, ואילו הנברא אינו אלא מה שנמצא מאמתת המצאו (דמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים²⁹), וא"כ, למה יקרא הנברא בשם יש והבורא המהוה בשם אין. אך הענין הוא, שהבריאה היא ע"י שם אלקים דוקא, שהו"ע העלם והסתר הבורא מהנברא, ולכן נקרא הבורא בשם אין, לפי שאינו מובן ואינו מושג, ועד שאינו מורגש, שלכן צריך להביא ראיות והוכחות שיש³⁰ בעה"ב לכירה זו וכו'. וכללות ענין העבודה הוא להפוך חשוכא לנהורא, היינו, שיהי' בעולם הגילוי דשם הוי', שע"ז יורגש שכל מציאות היש היא אלקות. אמנם, לכאורה אינו מובן, איך אפשר לעשות שיהי' גילוי אור אלקי בעולם, בשעה שבריאית העולם בששת ימי בראשית היתה באופן של העלם והסתר הבורא מהנברא. אך הענין הוא, שתכלית ושלימות הבריאה היא ביום ששי למעשה בראשית, שבו נברא אדה"ר, ומיד אמר לכל הנבראים בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו³¹, היינו, שאדה"ר פעל גילוי

26) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב.
 ר"ח שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא,
 ב). של"ה פט, א. תניא שעהיה"א רפ"ו.
 27) בראשית א, א.
 28) ראה תו"א לך לך יג, א. בשלח סא,
 סע"ד. לקו"ת פ' ראה יט, סע"ג. כו, ד. ובכ"מ.
 29) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת.
 30) ראה ב"ר רפ"ט.
 31) תהלים צה, ו. פרקי דר"א פ"א. וזהו
 ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור. ועוד.

20) ח"א ד, א.
 21) פ"י.
 22) ראה גם המשך תער"ב ח"ב ע'
 תתקפט ואילך.
 23) בראשית א, ה.
 24) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיה"א
 פ"ד"ה.
 25) ראה פרש"י וישלח לה, ז. תו"א וארא
 נו, ב. לקו"ת אמור לא, ג. סהמ"צ להצ"צ ה,
 ב. ועוד.

אלקות בעולם, וכמו כן צריך כאו"א מישראל לפעול גילוי אלקות בעולם, והכח לזה הוא מצד נשמת האדם, כמ"ש³² נר הוי' נשמת אדם, שנש"י נקראים בשם נר הוי', דכשם שאור הנר הגשמי מאיר את החושך, כך גם נש"י ע"י עבודתם ממשיכים גילוי שם הוי' למטה להאיר את חשכת עוה"ז³³. ובפרטיות יותר, הנה כתיב³⁴ כי אתה נרי הוי', וכתיב³⁵ כי נר מצוה גו'. והענין בזה, שכדי שהאדם יוכל להאיר את חשכת העולם ע"י גילוי אור הוי' שבנפשו (נר הוי' נשמת אדם), צ"ל נתינת כח מלמעלה (והקב"ה עוזרו³⁶), שזהו"ע דאתה נרי הוי', וכח זה שנמשך מלמעלה הוא ע"י המצוות, שזהו"ע דנר מצוה, ועי"ז נעשית עבודת נש"י לאתהפכא חשוכא לנהורא, והיינו, שמלמעלה נמשך הכח לעבודה, אבל העבודה דאתהפכא חשוכא לנהורא בפועל עושים נש"י דוקא, והוא ע"י כללות העבודה דקיום המצוות³⁷, שע"ז ממשיכים גילוי או"א"ס ב"ה בדברים גשמיים שמקליפת נוגה, שהם כל דברים הטהורים ומותרים שנעשית בהם המצוה מעשית, כגון קלף התפילין (ועד"ז בשאר מצוות התורה, שהרי הוקשה כל התורה כולה לתפילין³⁸), כמארז"ל³⁹ לא הוכשר למלאכת שמים אלא טהורים ומותרים בפין⁴⁰.

ד) **ועוד** אופן בעבודת האדם הו"ע אתהפכא מרירו למיתקא, היינו, שהמר יתהפך למתוק, שזהו כללות הענין דעבודת התשובה⁴¹, שעל ידה זדונות נעשו לו כזכיות⁴². וביאור ענין הפיכת המר למתוק, דהנה איתא בתניא⁴³ מודעת זאת לכל מאמר רז"ל⁴⁴ כשם שמברך על הטובה כו', ופירשו בגמרא⁴⁵ (שאינן הכוונה לנוסח הברכה, שהרי על בשורות טובות אומר הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר כו', אלא) לקבולי בשמחה, כמו שמחת הטובה הנראית ונגלית, כי גם זו לטובה, רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר, כי היא מעלמא דאתכסיא שלמעלה מעלמא דאתגליא שהוא ו"ה משם הוי' ב"ה, ועלמא דאתכסיא הוא י"ה וכו'.

38) קידושין לה, א.	32) משלי כ, כז.
39) שבת כח, ב.	33) ראה גם לקו"ת ואתחנן ב, א. אוה"ת
40) ראה תניא רפל"ז.	שם ע' מה.
41) ראה גם המשך תער"ב ח"ג ע' א' שטו ואילך.	34) שמואל"ב כב, כט.
42) יומא פו, ב.	35) משלי ו, כג.
43) פכ"ו.	36) ראה סוכה נב, ב. קדושין ל, ב. תניא רפי"ג.
44) משנה ברכות נד, א.	37) ראה גם רמ"ז לזח"א שם — הובא
45) שם ס, ב.	באוה"ת תשא ע' ב' אלפים.

אמנם, ענין זה הוא רק באופן שהאדם מקבל את היסורים בשמחה, היינו, שעיי"ז שמתכוונן ששורש ומקור ענין היסורים למעלה הוא טוב הגנוז שבעלמא דאתכסיא, אזי מקבל את היסורים בשמחה, אבל למטה בפועל ממש לעיני בשר הרי זה היפך הטוב. אך ישנו אופן נעלה יותר⁴⁶, כמבואר באגה"ק⁴⁷ שבאמונה זו (שבאמת אין רע יורד מלמעלה⁴⁸, והכל טוב, רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו) באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי, שבאמונה זו שמאמין שהרע הנדמה בגלוי כל חיותו הוא מטוב העליון כו' הרי באמונה זו נכלל ומתעלה באמת הרע המדומה בטוב העליון הגנוז. וע"ד שמצינו בנחום איש גם זו, שעל כל דבר ה' אומר גם זו לטובה⁴⁹, שגם ענין בלתי רצוי נעשה טוב ממש, כדאיתא בגמרא⁴⁹ ששלחו עמו ארגז מלא אבנים טובות ומרגליות להביא דורון לקיסר, ובהיותו במלון נטלו את האבנים טובות ומרגליות ומילאו את הארגז בעפר, וקיבל זאת בשמחה באמרו גם זו לטובה, ואח"כ ראו בפועל ובגלוי שהי' זה לטובה, שהעפר שהביא הי' יקר יותר מהאבנים טובות ומרגליות, וכמבואר בלקו"ת⁵⁰ שהי' מתכוונן באמת ששרש הרע הוא הטוב והביאו למעלה אל שרשו, ושם הי' יכול לעשות השתנות כו', לשנות ההמשכה מלמעלה למטה שיהי' נראה באמת למטה שהוא טוב בגשמיות. אך ענין זה אינו שייך לכאו"א מישראל, כי אם ליחידי סגולה, כמו נחום איש גם זו, משא"כ שאר בני"י, כולל גם הצדיקים, שאפילו⁵¹ שהי' מחשבותם על זה הדרך (להתכוונן באמת ששרש הרע הוא הטוב) הי' נשאר (הטוב העליון) למעלה כמו שהי' בתחילה בלי שיהי' מושג כו'. ונמצא, שבדרך כלל סדר העבודה בענין זה הוא רק באופן דלקבולי בשמחה ע"י ההתכווננות ששורש הרע הוא טוב, אבל לא באופן שהרע נהפך לטוב ממש. וטעם הדבר הוא, לפי שעכשיו אי אפשר שהטוב הגנוז יומשך בגילוי בעוה"ז, כיון שהעולם לא נזדכך עדיין, ורק לעתיד לבוא, כאשר יקויים היעוד⁵² את רוח הטומאה אעביר מן הארץ, אזי גם הטוב הגנוז יומשך בגילוי בעוה"ז. וזהו גם מה שאמרו חז"ל⁵³ על הפסוק⁵⁴ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד, אטו האידנא לאו אחד הוא, לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב

(51) לקו"ת שם.

(52) זכרי' יג, ב.

(53) פסחים נ, א.

(54) זכרי' יד, ט.

(46) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 284 ואילך.

(47) סימן יא.

(48) ראה ב"ר פנ"א, ג. של"ה קו, ב.

(49) תענית כא, א.

(50) חוקת סב, א.

והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, לעולם הבא כולו הטוב והמטיב, היינו, שבעוה"ז ישנם גם שמועות רעות (וגם כאשר מקבלים בשמחה ומברכים עליהם, הרי נוסח הברכה שונה מנוסח הברכה על שמועות טובות), משא"כ לעוה"ב יהיו אך ורק שמועות טובות בפועל ובגלוי שמברכים עליהם הטוב והמטיב. והיינו, לפי שבעוה"ב (לעתיד לבוא) יהי' גילוי שם הוי' דלעילא (הוי' דעתיקא קדישא) שבעלמא דאתכסיא נכמובן גם מהמשך מארז"ל הנ"ל בפירוש ושמו אחד, לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד, נכתב ביו"ד ה"י ונקרא ביו"ד ה"י]. שמצד זה הנה גם הענינים דהיפך הטוב מתהפכים לטוב הנראה והנגלה.

וכיון שכל הענינים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות⁴⁰, מובן, שההכנה לקיום היעוד ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, שיהי' כולו הטוב והמטיב, היא ע"י מעשינו ועבודתינו דוגמת זה, שהו"ע לקבולי בשמחה, ע"י ההתבוננות ששורש הרע הוא טוב (אף שאין זה נראה ונגלה לעיני בשר), שעיי"ז זוכים למעמד ומצב דלעתיד לבוא שיהי' כולו הטוב והמטיב באופן הנראה ונגלה לעיני בשר. וזהו מ"ש בתניא⁴³ בפירוש מארז"ל⁵⁵ שהשמחים ביסורים עליהם הכתוב⁵⁶ אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, שזוכה לצאת השמש בגבורתו לעתיד לבוא שהיא יציאת חמה מנרתקה⁵⁷ שהיא מכוסה בו בעוה"ז ולעתיד תתגלה מכסוי, שאז יתגלה עלמא דאתכסיא ויזרח ויאיר בגילוי כו', היינו, שע"י העבודה לקבולי בשמחה, זוכים שהטוב שמעלמא דאתכסיא יומשך ויאיר בגילוי למטה.

ה) ועפ"ז יובן גם מ"ש ויחל משה, שעשה את המר מתוק, שהו"ע טעמין מרירו למיתקא, שהמר מתהפך למתוק, וכמו שהי' במרה, שהמים המרים נתהפכו ונעשו מתוקים ממש, כמ"ש¹⁶ וימתקן המים, שהמתיק אותם למטה ממש. והארה מבחינה זו דמשה היתה גם אצל נחום איש גם זו⁵⁰, אך עיקר הענין הוא במשה, כדאיתא בגמרא⁵⁸ משה מן התורה מנין בשגם הוא בשר, בשגם בגימטריא משה, והיינו, שמשה הוא הממשיך בחי' גם זו לטובה למטה⁵⁹, שזהו"ע ויחל משה,

(58) חולין קלט, ב (ובפרש"י).

(59) ראה ד"ה ויבו בעיניו תרכ"ט (סה"מ

תרכ"ט ס"ע צ).

(55) שבת פח, ב.

(56) ס' שופטים ה, לא.

(57) ראה נדרים ת, ב. וראה "מ"מ, הגהות

והערות קצרות" לתניא שם (ע' קסג).

להמתיק מרירותן של ישראל, ולהשיב חמתו מהשחית. והענין בזה, כמשנת"ל שהפיכת המר למתוק (שגם הענינים דהיפך הטוב יתהפכו לטוב ממש) הוא ע"י גילוי שם הוי' דלעילא (הוי' דעתיקא קדישא), וענין זה שייך למשה רבינו שהמשיך י"ג מדות הרחמים שאינן חוזרות ריקם⁶⁰, וכדאיתא בזהר⁶¹ שמשה המשיך י"ג מדה"ר מעתיקא קדישא לז"א, שזהו"ע שם הוי' דלעילא שנמשך ע"י משה דוקא. וכמבואר בתו"א פ' וארא⁶² ובארוכה במאמרי הצ"צ באוה"ת⁶³ (המיוסדים על המאמר בתו"א), בפירושו הכתוב⁶⁴ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שדי' ושמי הוי' לא נודעתי להם וגו' לכן אמור לבני ישראל אני הוי', שאף שגם אצל האבות מצינו שהי' גילוי שם הוי', מ"מ, הגילוי להאבות הי' רק שם הוי' דלתתא, וע"י משה רבינו נמשך ונתגלה גם שם הוי' דלעילא. וכיון שאצל משה רבינו הי' גילוי שם הוי' דלעילא, הנה עי"ז המתיק את המר בפועל, שיהי' רק טוב בגילוי.

(ו) **ויש** לקשר ענין זה עם המבואר במאמר של אדמו"ר הזקן (בביכל כת"י⁶⁵ שיצא לאחרונה מגלות לגאולה⁶⁶) על הפסוק⁶⁷ הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה וגו', ומבאר שהגידה הוא לשון המשכה, כמ"ש נהר דנגיד ונפיק כו'⁶⁸, וכן ופי יגיד כו'⁶⁹, וזוהי בקשת כנס"י מהקב"ה שימשיך לה (הגידה לי) את האהבה שאהבה נפשי, היינו, שאתה האהבה שאהבה כבר בהיותה למעלה קודם ירידתה לגוף, יגיד וימשיך לה גם עתה בירידתה בחומר הגוף, והו"ע התגלות האור הגנוז של האהבה המסותרת שבנש"י. ומבאר בהמאמר, שאף שישנם ענינים המעלימים ומסתירים על האור הגנוז דהאהבה המסותרת, מ"מ, הרי זה נמשך

שיהי' כתב ידם דומה לכת"י של רבותינו נשיאינו (ראה גם תו"מ חמ"ב ע' 140. וש"נ)), ונכתב כנראה עוד לפני הדפסת התו"א והלקו"ת, כיון שיש בו גם מאמרים שנדפסו לאח"ז בלקו"ת. ויתכן שנכתב עוד בחיי אדמו"ר הזקן, או עכ"פ זמן קצר לאחר הסתלקותו.

(66) ביכל זה הי' עד עתה ברשותו של יהודי שלעת-עתה, בגלוי עכ"פ, אינו שומר תומ"צ, וכנראה שעוררו אותו לשלוח את הביכל לכאן.

(67) שה"ש א, ז.

(68) דינאל, ז' י (בשינוי לשון).

(69) תהלים נא, יז.

(60) ר"ה יז, ב — הובא בפרש"י פרשתנו (תשא) לג, יט.

(61) ח"ג קלח, א.

(62) נו, ג.

(63) ח"א ע' קמד. ח"ז ב'תקנ ואילך. ועוד.

(64) וארא ו, ג; ו.

(65) ביכל* ישן מאד, כפי שנראה מצורת

הנייר כו', ונכתב ע"י מעתיקים, בכת"י שדומה לכת"י אדמו"ר הזקן [כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שמדור לדור השתדלו המעתיקים

(* ביכל מס' 757 בספריית אגודת חסידי חב"ד. נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' ותשלו ואילך.

ומתגלה ע"י י"ג מדות הרחמים [כמרומוז בתיבת הגידה שיש בה האותיות י"ג] שהם י"ג נהרי אפרסמונא דכיא⁷⁰, והיינו, דכשם שהנהר מלבן ומזכך כל דבר מלוכלך ושוטף את כל הדברים המעכבים בו, כמו כן הארות י"ג מדה"ר הם המלבנים ומזככים קליפת הלב הערל ונפתח הסתום והגנוז בו. וממשיך בכתוב איכה תרעה גו', שזהו נתינת טעם על הבקשה הגידה לי שאהבה נפשי (שתומשך ותתגלה האהבה המסותרת), כי, אם לא תגיד, איכה תרעה, כיצד יוכל להיות הענין דרעית⁷¹ (תרעה) שפירושו פרנסתי⁷², ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים⁷³, היינו, שאם לא תומשך ותתגלה האהבה המסותרת, לא תוכל להיות הפרנסה של אבינו שבשמים שנעשית ע"י עבודתם של ישראל. והיינו, שהבקשה שמבקשת כנס"י הגידה לי שאהבה נפשי (שתומשך ותתגלה האהבה המסותרת) היא לא בשביל עצמה, אלא רק בשביל הקב"ה, שע"יז יוכל להיות הענין דישאל מפרנסין לאביהם שבשמים. ומדייק אדמו"ר הזקן בהמאמר, שכנס"י משפילה עצמה אני איני כדאי לכך, אבל בשבילך הגידה לי גו'. ומזה מובן, שלאמיתו של דבר יכולה כנס"י לבקש בקשה זו בשביל עצמה ובזכות עצמה (שהרי בני"ם הם בנים למקום⁷⁴), אלא שמשפילה את עצמה ומבקשת זאת בשביל הקב"ה. וענין זה שהארות י"ג מדה"ר מלבנים ומזככים קליפת הלב להיות התגלות אור הגנוז של האהבה המסותרת, קשור עם המבואר לעיל שע"י י"ג מדה"ר מהפכים מרירו למיתקא, להיות רק טוב בגילוי.

ז) **ועפ"ז** יש לבאר הענין דטהרת טומאת מת ע"י פרה אדומה, אע"פ שהיא בחי' גבורות קשות ביותר. והענין בזה, דהנה, בפרה אדומה כתיב ויקחו אליך, אל משה דוקא, כפירוש רש"י לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה כו'. וע"פ משנת"ל שענינו של משה שעל ידו נמשכים י"ג מדה"ר להפוך מרירו למיתקא, מובן, שבכחו של משה להפוך גם את הגבורות קשות דפרה אדומה ולהמתיקם עד שעל ידם יוכל להיות הטהרה דטומאת מת⁷⁵. וזהו גם שענינו של משה הוא להמתיק את מרירותן של ישראל, שזהו"ע ויחל משה, וכדאיתא במדרש⁷⁶ בהמשל דהמן רשיעא כו' לעוף שעשה קן על שפת הים וכו', בא חבירו

70) ראה תענית כה, א. זוהר חדש רות עו,
סע"ג. תו"א תרומה פא, א. ועוד.
71) שה"ש א, ט.
72) שהש"ר פ"א, ט. (1).

73) ראה זו"ג ז, ב.
74) אבות פ"ג מ"ד.
75) ראה גם אוה"ת מסעי ע' א'שצא.
76) אסתר"ר פ"ז, יו"ד.

כו' ואמר לו כו', כך אמר לו הקב"ה להמן הרשע, אי שוטה שבעולם, אני אמרתי להשמידם כביכול ולא יכלתי, שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית, ואתה אמרת להשמיד להרוג ולאבד, חיך רישך מתורם חלף רישיהון, דאינון לשיזבא ואת לצליבא, ונת"ל במאמר שלפנ"ז⁷⁶ שחבירו קאי על ז"א דתיקון שהוא חבירו של ז"א דתהו, וזהו שאמר לו חבירו, ז"א דאצילות, אני אמרתי להשמידם כביכול ולא יכלתי, שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית, היינו, שגם כאשר פגמו בני"ב בז"א דאצילות, שלכן ביקש להשמידם, מ"מ, לא הי' יכול כביכול, לפי שמשה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית, עי"ז שהמשיך י"ג מדות הרחמים שעל ידם נתהפך ממרירו למיתקא, להמתיק מרירותן של ישראל. ולהעיר, שאף שנאמר בכתוב לולי משה בחירו, לולי דייקא, ובענין לולי איתא במדרש⁷⁷ על הפסוק⁷⁸ לולי אלקי אבי אלקי אברהם ופחד יצחק, כל מקום שנאמר לולי בא בזכות אבות, וגם כאן אמר משה זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך⁷⁹, מ"מ, הרי זה רק בזכות האבות, אבל הענין בפועל נעשה ע"י משה דוקא⁸⁰.

79) פרשתנו (תשא) לב, יג.
80) חסר סיום המאמר (המו"ל).

77) ב"ר פע"ד, יב.
78) ויצא לא, מב.